

SLOVENSKI PRAVNIK.

Izdaja društvo „Pravnik“ v Ljubljani.

Odgovorni urednik:

D^R. DANILO MAJARON.

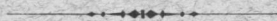
V LJUBLJANI.

Natisnila „Narodna Tiskarna“

1907.

VSEBINA.

1. <i>Dr. M. D.</i> : Zastopanje strank v pravnem postopanju po notarjih — disciplinarno kaznivo?	97
2. <i>Dr. Fr. Mohorič</i> : Pravno razmerje med ustavitvijo izvršbe po §-ih 200 št. 3 in 282, po §-u 39 št. 6 in po §-u 36 št. 3 izvrš. r.	102
3. Iz pravosodne prakse. Civilno pravo.	
<i>a)</i> Ako sodišče prepusti izvrševanje obrta kurandovega njegovi ženi brez dolžnosti polaganja računa — je li žena pooblaščenka, mari vežejo tozadevne pogodbe le njo samo? Večje kupčije na up so prekoračenje pooblastila, oziroma kuratorjevega zastopstva	107
<i>b)</i> Ako ni pričakovati, da bi izkupilo za zemljišče zadostovalo po poplačilu prednjih upnikov za pokritev stroškov dotične izvršbe, je izvršbo ustaviti po §-u 39 št. 8 izvrš. r. tudi tedaj, ako zahtevajoči upnik izjavi, da hoče dražiti zemljišče do popolnega pokritja svoje terjatve. Na tako izjavo bi se moglo ozirati le, ako bi zahtevajoči upnik mogel dokazati, da ima zemljišče zanj vrednost posebne priljubljenosti (<i>pretium affectionis</i>). — Sklicevanje na to, da je za denarni zavod v prvem vrstnem redu vknjižena terjatev, ki presega sodno določeno cenilno vrednost zemljišča, ni nikakov dokaz za to, da je zemljišče prenizko cenjeno	113
<i>c)</i> Ne smije se upotrebiti tugji zid kao četvrti zid svoje zgrade. Protegnuće strehe nad tugjim zračnim prostorom može da osnuje poslužje na korist dotične zgrade čija se streha proteže, ali dok to poslužje ne postoji ne može se braniti vlasniku zračnoga prostora, da sagradi samostalnu gragju izpod protegnute strehe	122
<i>d)</i> Riješenje spora komu pripada vlastnost grobišta da li občini ili crkvi prepada redovitim sudovima	124
4. Razne vesti	125

Slovenski Pravnik.

Leto XXIII.

V Ljubljani, 15. aprila 1907.

Štev. 4.

Zastopanje strank v pravnem postopanju po notarjih — disciplinarno kaznivo?

I.

Notar X. je pri c. kr. okrajnem sodišču N. v letih 1900 do 1905 zastopal stranke v 147 slučajih od 877 C- slučajev, v 134 slučajih od 932 Cb- slučajev in v 442 slučajih od 1932 M- slučajev. Disciplinarni senat višjega dežel. sodišča v Gradcu je ugotovil, da je obsegalo delovanje tega notarja kakor zastopnika strank nekako eno petino vseh slučajev pravnega postopanja, in da je pri izvršilnih rečeh posredoval nekako pri polovici vseh izvršilnih slučajev, vendar pa je notarja X. oprostil obtožbe obrtniškega zastopanja strank v pravnem postopanju, tako iz subjektivnih razlogov, ker si notar ni mogel biti svest, da je s svojim zastopanjem posegal v delokrog odvetnika v N., kakor tudi iz objektivnih razlogov, ker zastopanje v primerj z notarskimi posli ni donášalo notarju takega dobička, da bi bilo moči zastopanje označiti za vir dohodkov.

Disciplinarni senat vrhovnega sodišča je z odločbo 20. decembra 1905 št. 11.673 ugodil prizivu c. kr. višjega pravnika in obsodil notarja X., da je s tem, ko si je vrsto let iz zastopanja strank v državljanskih pravnih rečeh napravljval vir dohodkov, v zmislu §-ov 1 in 5 not. reda čast svojega stanu oškodil, in ga je radi tega po §-u 115 not. r. opomnil na dolžnosti njegovega stanu.

Razlogi.

Po §-u 5 not. r. je notarjem dovoljeno, da smejo razen v §-u 1 označenega uradnega delokroga na zahtevo strank sestavljati zasebne listine in pa vloge v izvenspornih rečeh za katerokoli oblastvo. Iz tega izhaja »argumento a contrario«, da notarski urad ne daje posebne stanovske pravice za zastopanje strank v

pravnih rečeh. Te meje, ki jih je začrtal notarski red notarskim stanovskim poslom, tudi ni spremenila uvedba novega civilnopravnega reda. Saj tudi ni bila naloga le-tega, da bi na navedeno stran izdal kako določbo. Kajti vprašanje, ali in koliko sme notar poleg svojega urada in poleg pravic, ki so mu v notarskem redu izrecno dovoljene, kakor zastopnik v pravnih rečeh nastopati, ni procesualno, nego spada samo v obseg notarskega reda. Zatorej razlikujeta tudi §-a 27 in 29 c. pr. reda, ki se tičeta pravice zastopanja strank, samo med odvetniki in drugimi navadnimi pooblaščenci, ter nista izvzela notarjev kakor kake posebne vrste zastopnikov, marveč sta jih uvrstila med navadne zastopnike. Kar je civilnopravni red hotel urediti ter je tudi v resnici uredil, zadeva edinole slučaje, ko nastopa notar po danih zakonovih določilih dejansko kakor zastopnik strank. Samo v tem oziru veljata §-a 30 in 42, odst. 2 c. p. r., ki njih prvi notarjem pod skupnim predpogojem, da so dotični pooblaščenci sodišču znani, pripušča glede poverila pooblastila enake dobrote, kakor odvetnikom, očitvidno z ozirom na njih uradni značaj in verodostojnost, ki jim gre iz tega razloga. Določba §-a 42/2 c. pr. r., pa naj, kakor izhaja iz dotičnih motivov, pomore edino le sodiščem do sredstev, pobijati gotove oblike zakotnega pisaštva, in samo zato, ker nedostaje nasproti notarjem te »ratio legis«, izvzelo se je notarje iz vrste navadnih pooblaščencev, h katerim jih je sicer v vsakem oziru prištevati. Potemtakem se je hotelo z navedenimi zakonovimi določbami notarjem dati le tedaj, kadar nastopajo v obsegu danih zakonovih predpisov posameznokrat kakor pravni pooblaščenci, nekako prednost pred navadnimi pooblaščenci, pravice notarjev kakor po svojem stanu opravičenih zastopnikov strank v pravnih rečeh se pa, kakor rečeno, iz tega prav tako malo ne da izvajati, kakor tudi ne iz §-a 52 izvrš. r., s katerim se samo izreka, da je potreba, dati se po odvetnikih zastopati, v izvršilnem postopanju popolnoma odstranjena.

Če uporabimo ta temeljna pravna načela na le-ta slučaj, izkaže se sama ob sebi obdolženčeva krivda. Sicer se je verjelo obdolžencu, da se je prvo sodišče v tem zmotilo, ko je ustanovilo, da je obdolženec v polovici vseh pri okrajnem sodišču S. v letih 1902 do 1904 dospelih izvršilnih rečeh nastopal kakor

pooblaščenec, dočim je v resnici le v polovici slučajev, v katerih je bil on zastopnik med pravdo, izvršbo izvedel. Tudi se je uvažilo, da so med številkami, katere je prvo sodišče ustanovilo glede C- in Cb- slučajev, poedine pravde, v katerih je obdolženec kakor od sodišča postavljeni skrbnik nastopal. Pa tudi v tem slučaju je zastopanje strank, kakršno je izvrševal obdolženec in ki je znašalo v spornih rečeh še vedno $\frac{1}{5}$, v izvrševalnih pa $\frac{1}{10}$ vseh slučajev pri sodišču S., označiti za tako, ki se je izvrševalo po poklicu in je vsled tega še samo ob sebi — če tudi ni nastala odvetniku istega bivališča nikaka škoda — nasprotovalo določbam §-ov 1 in 5 not. r. Zatorej je bilo prizivu višjega državnega pravdnitstva ugoditi in obdolženca zaradi kršitve reda, ki jo vsebuje njegovo postopanje, spoznati za krivega, da je čast svojega stanu oškodil.

II.

Disciplinarni senat c. kr. višjega deželnega sodišča v Gradcu je v drugem slučaju ugotovil, da je notar X. pri okrajnem sodišču v O. od 15. aprila 1901 do 31. marca 1906 zastopal v C-, Cb-, Cm-, M- in E- rečeh tako, da se mu je za zastopanja, ne glede na tista zastopanja, kjer do sodne odmere stroškov njegovega zastopanja sploh ni prišlo, odmerilo skupaj 14.677 K 38 h, in da je obdolženi notar vsako leto 0.166 % vseh pravnih in 0.15 % vseh izvršilnih reči pri sodišču v O. upotil, da si je torej napravljajl iz zastopanja strank v pravnih rečeh vir dohodkov.

Zoper obsodbo radi kršitve reda po §-ih 1, 5 in 155 not. r. se je notar X. prizval na disciplinarni senat vrhovnega sodišča. Le-ta je notarja X. z rzsodilom od 4. januarja 1907. ad Nr. 9077/6 obtožbe oprostil.

Razlogi.

..... Kar se tiče obdolžencu očitanih zastopanj strank v pravnih rečeh, treba pred vsem poudariti, da notarjem zastopanje v pravnih rečeh načeloma ni prepovedano, ampak da je po okolščinah dopustno. Tu je ugotovljeno, da se je notar X od 15. aprila 1901 do 31. marca 1906 pečal z zastopanjem v državljanskih pravnih rečeh. Med tem časom so bile odvetniške

razmere v O. za občinstvo tega okraja v splošnem toliko neugodne, ker je bil za časa nastopa obdolženca v O. tam biva-joči odvetnik dr. P. slabotnega zdravja in pozneje hudo bolan, tako da je mogel le malo zastopstev prevzeti in da se je moral dne 2. januarja 1903 odvetništvu odpovedati. Že med časom te bolezni drja. P. je bil notar X. večkrat naprošen, naj prevzame zastopstvo v pravnih rečeh, da, celo odvetnik sam je pošiljal stranke k notarju. Od tistega časa, ko se je dr. P. odvetništvu odpovedal, do 17. marca 1904 ni bilo v O. sploh nobenega odvetnika. Da se je pri takih razmerah, ker bi stranke vsled krajevnih razmer izgubile mnogo časa in denarja, občinstvo obračalo do notarja radi zastopanja in da je le-ta kakor edini pravni pomočnik v O. zastopstva sprejemal, to se v interesu občinstva, ki pravice išče, ne da karati. Baš v tem času pa se je godila po odstotkih pretežna večina zastopanj, ki se obdolžencu očitajo. Število poznejšnjih zastopanj v pravnih rečeh pa ni bilo tako veliko, da bi pri posebnih odnošajih tega kraja in osobito, ker je bil tudi poslej v tem kraju le en odvetnik nastanjen, dalo se reči, da je notar segel preko mej dovoljenega in da bi bil čast notarskega stanu oškodil.

III.

Ti dve razzodili disciplinarnega senata vrhovnega sodišča si v bistvu ne nasprotujeta; brez dvoma pa je, da je bil obseg zastopstev notarja v drugem slučaju večji, kakor v prvem. Naj si veljajo v drugem slučaju posebni oziri radi tamošnjega odvetništva, bi bilo vendar v prvem slučaju vpoštovati, da je odvetnik v N. izrecno potrdil, da ga notarjevo zastopanje nikakor ni oškodovalo. Z eno besedo, vprašanje, kdaj so prekoračene meje dopustnosti, kdaj nastopi disciplinarna kaznivost, je slej tako nejasna, kakor prej. »In dubiis mitius«, — pa še tega pravila ni treba na pomoč. Kajti »de lege lata« je stvar vzlic izvajanju vrhovnega sodišča v prvem slučaju taka: Notarji smejo zastopati stranke tudi v pravnih rečeh; le tam, kjer se naj vporablja v pravdi za dokaz listino, katero je notar napravil, tam notar ne sme nastopati kakor pooblaščenec stranke (§ 40 not. r.). Medstavek: »v pravdi, v kateri je notarju dovoljeno po danih zakonih stranke zastopati« more imeti le ta zmisel, da

smejo notarji tudi še po uveljavljenju not. reda iz l. 1871 v vseh vrstah postopanja, kjer po občnem sodnem redu ni zahtevano zastopstvo po odvetnikih, t. j. v sumarnem in bagatelnem postopanju biti zastopniki strank.

Civilnopravdni red ni imel namena ne naloge delokrog notarjem utesniti (§§ 26, 27 c. pr. r., § 52 izvrš. r.); nasprotno, celo izboljšal je njih stališče s tem, da jih je postavil glede zaslužka, ako so pravdni zastopniki, v isto vrsto, kakor odvetnike (§ 42, odst. 2. c. pr. r.). Civilnopravdni red pa tudi ni nikjer ustanovil meje, do katere je dovoljeno notarjem zastopati pravdne stranke. Torej velja slej kakor prej še vedno just. min. razpis od 17. febr. 1852 št. 17.431, ki veleva, da notarji ne smejo napravljati iz pravnega zastopanja dobičkonosnega poslovanja¹⁾. Pa vpraša se, ali ni načeloma vsako zastopanje strank, katero je honorirati po odvetniškem tarifu, samo ob sebi vir dohodkov, torej dobičkonosno poslovanje?! Prepoved gori navedenega razpisa je hotela očitvidno priti v okom nebrzdanemu tekmovanju notarjev kakor zastopnikov strank v pravnih rečeh, notarjev, ki naj načeloma poslušajo v izvenspornih rečeh, z odvetniki, ki so v prvi vrsti poklicani v pravnih stranke zastopati. Toda navedeni razpis ne stavi kršitve te prepovedi pod sankcijo kazni, je torej le »lex imperfecta«, — § 5 not. reda pa je še v misel ne jemlje. Kako naj se torej poslovanje notarjevo v pravnih rečeh označi za škodljivo časti in ugledu notarskega stanu in po §-u 155 not. r. disciplinira, ako pa § 42 c. pr. r. isto poslovanje stavi v isto vrsto z odvetniškim in tako naravnost usposoblja za dobičkonosno poslovanje?! —

»De lege ferenda« je pač priznati potrebo zakonite prepovedi poseganja notarjev v delokrog odvetnikov; »de lege lata« pa take prepovedi, ki bi bila zadostna podlaga za disciplinarno kaznovanje notarjev radi zastopanja strank v pravnih rečeh, tudi gori navedena izvajanja vrhovnega sodišča niso prepričevalno dotrdila.

Dr. M. D.

¹⁾ V št. 8. »Zeitschrift für Notariat und freiwillige Gerichtsbarkeit« iz leta 1906 se veljavnost tega razpisa prereka, ne da bi bili za to razlogi navedeni. Zatorej se mi zde tamkajšna izvajanja netočna.

Pravno razmerje med ustavitvijo izvršbe po §-ih 200 št. 3 in 282, po §-u 39 št. 6 in po §-u 36 št. 3 izvrš. r.

Novi izvršilni red se odlikuje proti določbam starega izvršilnega zakona (občnega sodnega reda) predvsem, ker krepko ščiti izvršenca¹⁾ (zavezanca) zoper neumestne izvršbene čine.

Mimo raznih izvršbenih omejitev, kakor v §-ih 251 št. 3, 330 izvrš. r. naj bi se osobito preprečilo poljubno odnehanje, sistiranje izvršbe na kratek čas, in potem zopet poljubno ponavljanje izvršbe in povzročitev nerazmernih izvršbenih stroškov.

Izvršilni red zahteva, da se enkrat začeto izvršbo brez zamude ter resno in vztrajno izvede; zato je oprava izvršbe uradna (§ 16). Če pa izvršitelj (zahtevajoči upnik) hoče za nekaj časa odnehati z izvršbo, mora odnehati vsaj za tako dolgo, da si med tem izvršenec znabiti kaj opomore, tako po §-ih 200 št. 3 in 282 najmanj za 6 mesecev. Po §-u 282 se prodaje ne sme ponoviti in torej izvršbe ne nadaljevati. Po tem vzorcu so vzgrajeni tudi mnogi drugi slučajji začasne izvršbene ustavitve, pri katerih se tudi nova izvršba ne sme začeti pred pretekom polovice leta (§ 151 odst. 3, 188 odst. 2).

Razlika med §-i 200 št. 3 in 282 izvrš. r. je stvarna. Po §-u 282 se ustavlja samo eden del izvršbe, namreč drugi izvršbeni korak: prodajo; — toda izvršba s prisilno dražbo zemljišča je samo eden, nedeljen korak, in je zaradi tega ustaviti levedno celo izvršbo, dognati torej »status quo ante« in v to svrhu izknjižiti zaznambo uvedenega dražbenega postopanja. § 200 št. 3 obsega slučaj: če zahtevajoči upnik pred začetkom dražbe odstopi od nadaljevanja izvršbe (torej do začetka dražbe), se pred pretekom polovice leta od ustavitve ne more predlagati nova izvršba zaradi izvršljive terjatve zahtevajočega upnika. Literatura in praksa je v tem edina, da v slučajih §-ov 200 št. 3, 282, kakor sploh v sorodnih drugih slučajjih takozvane začasne ustavitve, ni ustavitve za manj časa možna, nego za 6 mesecev.

¹⁾ Terminologija izvrš. r. v mnogem oziru ni srečna, tako kratka in točna kakor stara. Posebno ni bilo potrebe starega izraza: izvršitelj — izvršenec zavreči. Literatura je pridržala oba izraza.

Nekoliko sorodna §-u 200 št. 3 je tudi ustavitev po §-u 39 št. 6. Le-ta se nahaja med splošnimi, ona po §-u 200 št. 3, 282 med posebnimi ustavitvenimi razlogi. Dočim je razlog po §-u 200 št. 3, 282 namenjen samo za izvršbo s prisilno dražbo nepremičnin, odnosno premičnin, je razlog po §-u 39 št. 6 poraben pri vseh izvršbah.

Pod začetno tezo: . . . . . je ustaviti izvršbo ter hkrati razveljaviti vsa do tedaj opravljena izvršilna dejanja (dognati »status quo ante«) navaja § 39 št. 6 več podslučajev: *a)* če je upnik umaknil izvršilni zahtevek; *b)* če se je odrekel opravi dovoljene izvršbe 1) sploh 2) ali za tačas še ne iztekli rok; *c)* ako je odstopil od nadaljevanja izvršilnega postopanja.

Izvršitelj v dejanskem poslovanju mnogokrat ustavi izvršbo, ne da bi navajal kak zakoniti ustavitveni razlog. Zmisel ustavitvenega predloga je v takem slučaju dopolniti iz celega stvarnega položaja in če treba, izvršitelja zaslišati (§ 55 odst. 2).

Vprašanje je, če in v katerem času sme izvršitelj pri ustavitvi po §-u 39 št. 6 izvr. r. zopet predlagati novo izvršbo. Zakon nima izrečnega določila; zato zastopajo mnogi pravniki nazor, da se pri taki ustavitvi more in sme novo izvršbo predlagati kadarkoli v poljubnem času, in da izvršitelj glede časa sploh ni omejen.

V obče izvršitelj lahko predlaga izvršbo, dokler je veljaven izvršilni naslov. Če se je izvršitelj izvršilnemu naslovu odrekel, ali odrekel sploh vsaki izvršbi, potem ne more več predlagati izvršbe.

Če se je nadaljevanju ali ponovitvi izvršbe odrekel samo za neki čas, je ne more predlagati, dokler ni pretekel čas odreke (§ 39 št. 6, zgoraj *c*). Vendar tudi v drugih slučajih (§ 39 št. 6, zgoraj *a*, *b*, 2) ponovitev izvršilnega postopanja ne more biti odvisna od izvršiteljeve poljubnosti glede časa.

Če je izvršilni red hotel staro sistiranje preprečiti (in o tem ni dvoma po nagibih k §-u 200 št. 3), tedaj je moral izvršiteljevo poljubnost dosledno omejiti. In to je tudi storil. V to svrho je zakonodavec ravno določil v §-ih 200 št. 3 in 282 najmanj presledek polovice leta med prvotno ustavitvijo in poznejšjo ponovitvijo izvršbe. Krajšega presledka pa zakon ne pozna nikjer. Zato pa tudi v slučajih ustavitve po §-u 39 št. 6 ne more

izvršitelj kadarkoli ponoviti izvršbe, marveč mora s tem čakati najmanj tako dolgo, kakor v najslabšem slučaju, najmanj tako dolgo, kakor v slučaju §-a 200 št. 3 izvr. r., namreč polovico leta. Sicer bi lahko še kar isti, drugi ali tretji dan ponovil izvršbo, in tvegat pri tem samo to, da mu sodnik ne bi priznal stroškov kakor potrebnih (§ 74 izvr. r.). To bi pa bila naravnost sama šikana, katero je sodišče dolžno zabraniti in zatreti že zaradi sodnega ugleda, a tudi ker je zakonovemu smotru popolnoma protivna.

Če vpoštevamo izvršbo s prisilno dražbo na zemljišče, najdemo, da se po ustavitvi v zmislu §-a 200 št. 3 za izvršiteljevo terjatev ne da predlagati nove izvršbe s prisilno dražbo istega zemljišča. Enako trdimo tudi za slučaj ustavitve izvršbe s prisilno dražbo po §-u 39 št. 6 izvrš. r., sicer bi mogel izvršitelj zakonovo določilo §-a 200 št. 3 prezreti. Kje je torej razlika med obema ustavitvenima razlogoma?

Če bi ne bilo določbe po §-u 200 št. 3, bi pri ustavitvi po §-u 39 št. 6 bila možna ponovitev dražbene izvršbe vsak čas. Šele določba §-a 200 št. 3 je kakor posebna, izjemna določba ustanovila 6 mesečno nemožnost nove dražbene izvršbe — posredno (konkludentno) tudi za § 39 št. 6 izvrš. r. Po učinkih sta si oba ustavitvena razloga iz stvarnih ozirov enostranosti te izvršbe popolnoma enaka. Toda § 200 št. 3 velja samo za izvršbo s prisilno dražbo zemljišča, § 39 št. 6 pa velja za vsako vrsto izvršb. Ustavitev po §-u 39 št. 6 je vedno popolna, uniči, odnosno razveljavi vse izvršbene čine in dožene »status quo ante«. Pri izvršbi po §-u 200 št. 3 ostanejo druge izvršbe lahko v veljavi: n. pr. izvršba z izvršilno zastavno pravico na zemljišča, s prisilno upravo zemljišča. Pri ustavitvi po §-u 39 št. 6 pa se ustavi vse skupno započete in dovoljene izvršbe. Pri ustavitvi po §-u 282 (kjer se navaja § 200 št. 3) se ustavi samo izvršilni korak prodaje, a rubež ostane (z zakonito omejitvijo §-a 256).

Pa tudi ustavitev po §-u 39 št. 6 izvrš. r. je v nekem oziru omejena. Če smo zgoraj pod a) navajali umaknitev izvršbene zahtevka, je torej izvršba v tem slučaju omejena po svojem obsegu na vse takrat zahtevane izvršbe. V slučaju b) gre za odreko oprave glede dovoljene izvršbe, in je torej tukaj zopet ustavitev omejena na vse predlagane in sploh po predlogu

dovoljene izvršbe. Enako je v slučaju *c)* izvršitelj odstopil od nadaljevanja izvršilnega postopanja, in se torej nanaša ustavitev istotako na dovoljene izvršbe. Če se je na enostavni predlog, po zmislu predloga dovolilo več raznih izvršeb, ali bodi si tudi na več predlogov, vendar v neki časovni ali stvarni zvezi, bo tudi ustavitev veljala za vse te določene izvršbe.

Drugo vprašanje je seveda, ali je izvršbo ustaviti sploh, za vselej in glede vsake vrste izvršb, ali samo za konkretne dejanske izvršbe? Če se je izvršitelj odrekel sploh svoji celi terjatvi in je odreko vzel izvršenec na znanje, potem je ugasnila judikatna obligacija, in vsaka nadaljnja izvršba je nemožna. Če pa se je izvršitelj odrekel samo neki vrsti izvršb, ali nekim slučajem dejanskih izvršb za sploh ali samo za neki čas, — potem so pač izključene samo određene izvršbe in le za određeni čas. Druge izvršbe torej niso izključene, ne stvarno in ne časovno, kakor ravno dejansko ustavljene izvršbe, odnosno iste vrste izvršb na iste predmete. Kajti izvršitelju mora biti prosto, odreči se nadaljevanju ene izvršbe, n. pr. s prisilno dražbo zemljišča, če se je izvršitelj prepričal morebiti šele na podlagi cenitve ali ugotovitve bremenskega stanu, da je zemljišče prezadolženo, in vsako nadaljevanje izvršbe na to zemljišče izguba časa in truda. In prav tako mora biti izvršitelju dovoljeno, da seže na poizvedeno drugo in sigurnejše premoženje izvršenčevo, kar bi lahko storil poleg prve izvršbe.

Ponovitev izvršbe iz razloga §-a 39 št. 6 je torej omejena stvarno ali na isto, ustavljeno izvršbo (če se odreče opravi take izvršbe sploh), ali pa samo časovno. Najmanjša časovna omejitev pa se mora ravnati po roku §-a 200 št. 3 izvrš. reda. Če se izvršitelj odreče tekoči izvršbi, jo ustavi in začne drugo, — tedaj pač lahko tvega, da se mu stroškov te ali one izvršbe kot nepotrebnih (§ 74 št. 1 izvrš. r.) ne pripozna ali odreče.

Ker pa se takozvana 6 mesečna ustavitev po §-u 200 št. 3 nanaša samo na prisilno dražbo zemljišč, odnosno nepremičnin, nastane vprašanje, ali naj pri ustavitvi drugih izvršb, ki se torej ne dajo ustaviti po §-u 200 št. 3 in 282, ampak samo po §-u 39 št. 6 — tudi velja 6 mesečni rok ali ne?

Smer zakona je, kakor se je poudarjalo, ščititi zavezanca; če se mu že da z začasno ustavitvijo duška, se mu ga mora

dati toliko, da se res lahko oddahne, znabiti gospodarsko ojači in plača izvršitelja ter zabrani daljnjo izvršbo. Zato se jaz kar nič ne pomišljam dati veljavo 6 mesečnemu roku izvršbenega premirja po zmislu §-a 200 št. 3 izvrš. r. glede vseh drugih izvršb.¹⁾

Velika večina izvršb gre samo na nepremičnine in premičnine, na telesne stvari. Pri izvršbi na terjatve in na druge pravice imamo več izvršilnih korakov, in izvršitelj lahko svojo ustavitev omeji glede daljnjih korakov, in si lahko obdrži svojo prednost z rubežem ali zastavno pravico. Če pa si vzlic temu izvršbe ne pridrži, ampak predlaga popolno ustavitev, tedaj pa mora že imeti posebne razloge za to. Omeji se izvršilne korake lahko tako, da se predloga za preodkaz ne stavi, ali da se ga pravočasno prekliče.

Nekatere izvršbe so sestavljene iz raznih izvršbenih vrst; rubež daje samo zasiguranje prednosti, druge izvršbe so potrebne k izterjanju, kakor n. pr. izvršilna uprava pravic, dohodkov, izvršilni zakup (§ 340 izvrš. r.). Seveda kadar je enkrat že pravomočen preodkaz, takrat se da pač pri enotni izvršbi ustaviti samo cela izvršba. Da bi pa izvršitelj danes to izvršbo ustavil, in jutri ponovil, to je popolnoma proti duhu in smotrom zakona. Zato je taka ponovitev izključena najmanj v zakonitem premirju 6 mesečnega roku po §-u 200 št. 3; kajti s preodkazom dobi izvršitelj ključ za končno prisilno izterjavo svoje izvršljive terjatve. To mora veljati tem bolj, ker pri rubeži terjatev veljavo zastavne pravice ni omejena na enoletni rok §-a 256 izvrš. r., ampak je trajna.

§-u 39 št. 6 izvrš. r. je po svojem besedilu § 36 št. 3 izvrš. r. nekoliko soroden, a vendar zopet bistveno različen. Izvršbo

¹⁾ § 200 št. 3 ne ustanavlja samo posebnega ustavitvenega razloga nasproti splošnim razlogom §-a 39, marveč izraža tudi splošno zakonovo načelo (nagibi k §-u 200 št. 3). Razlogi namreč, ki veljajo za dražbo (izvršbo) nepremičnin in premičnin, so iste veljave pri vsaki drugi izvršbi. Izvršba na terjatve (§-i 290–325) nima nobenih posebnih ustavitvenih razlogov. Veljavni so torej ustavitveni razlogi §-a 39 št. 6, za katere se je pa zgoraj utemeljilo obveznost 6 mesečnega premirja po ustavljeni izvršbi. Sicer je pa tudi pri izvršbi na terjatve možna a) prodaja z javno dražbo, b) prodaja pod roko (§ 318, 319 št. 1–6, in odstavek 3). Enako je prodaja možna tudi pri izvršbi na druge imovinske pravice (§-i 332 in nasl.).

je po pravomočnosti uspešnega rekurza ali tožbe ustaviti, če izvršenec zatrjuje, da se je izvršitelj sploh ali za neki še nedotekli rok (primerjaj § 39 št. 6 zgoraj *b*) odrekel uvedbi izvršbe. — Razlika je očitna, ker tukaj gre za odreko pred začetkom izvršbe, a ne za odreko glede nadaljevanja izvršbe po njeni dovolitvi. Stvarno mora tukaj iti samo za popolno ustavitev in razveljavitev vseh izvršilnih činov, kakor v slučajih §-a 39 št. 6. Časovno pa je ponovitev izvršbe omejena samo na rok odreke, in je torej možna že jutri ponovitev izvršbe, ki se je ustavila danes, če jutri poteče rok odreke.

Dr. Fr. Mohorič.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Ako sodišče prepusti izvrševanje obrta kurandovega njegovi ženi brez dolžnosti polaganja računa — je li žena pooblaščenka, mari vežejo tozadevne pogodbe le njo samo? Večje kupčije na up so prekoračenje pooblastila, oziroma kuratorjevega zastopstva.

Peter T. je zahteval s tožbo, da morajo toženi Ivan Š. oziroma njegova zapuščina, zastopana po Ani Š. in več nedoletnih otrokih, katere zastopa Ana Š. in sovaruh Jakob D. plačati tožniku kupnino za klavno živino v ostanku 734 K s 5⁰/₀ od 1. junija 1905 dalje ter stroške.

Okr. sodišče v Kranju je to tožbeno zahtevo zavrnilo z rabsodbo od 3. aprila 1906, opr. št. C 84/6-3.

Dejanski stan.

Obojestransko se priznava, da je Ana Š. prevzela izvrševanje mesarskega obrta, glasečega se na ime njenega rajnkega moža Ivana Š., ko je prišel leta 1901 zaradi zapravljenosti pod kuratelo in da se ji je isto prepustilo tudi po smrti kuranda v jeseni 1905. Ravno tako se obojestransko priznava, da je živino za ta obrt kupovala le Ana Š. in meso prodajala v obrtu ter da je tudi od

tožnika Petra T. v času skrbništva Ivana Š. živino kupovala le Ana Š. Po živino k tožniku Petru T. je hodil sicer navadno sotožnik in nedol. sin Janez Š., vendar se je glede kupnine Ana Š. vsakikrat pozneje dogovorila sama s Petrom T.

Sotožena Ana Š. priznava, da je iztoženi znesek 734 K dolg za kupnino iste živine, ki jo je sama v času skrbništva svojega pokojnega moža Ivana Š. kupila na up od Petra T.

Sovaruh Jakob D. je izjavil, da ni bil nikdar poleg, ko je Ana Š. kupovala živino od Petra T. in da le-temu enkrat ni ničesar odgovoril ko mu je pravil, da je prodal Ani Š. živino, ampak mu je na vprašanje, če se ji sme kaj prodati, le pripomnil: »le daj, če hočeš«.

Iz pupilarnega spisa Ivana Š. P109/1 se je konstatiralo, da se je Ani Š. dne 21. januarja 1902 prepustilo izvrševanje mesarskega obrta Ivana Š. in iz zapuščinskega spisa po Ivanu Š. A364/5, da se je dne 21. novembra 1905 izvrševanje omenjenega obrta zopet prepustilo Ani Š. in sicer prvikrat pod nadzorstvom kuratorja Jakoba Š. ter da se je polaganje računov obakrat opustilo.

Iz spisa A364/5 se je dalje konstatiralo, da je sodišče na dopis c. kr. okrajnega glavarstva v Kranju z dne 17. novembra 1905 naznanilo, da se je izvrševanje mesarskega obrta pustilo Ani Š.

Tožnik je predlagal ugoditi tožbeni zahtevi in obsoditi tožence v povrnitev sodnih stroškov. Toženci pa so predlagali zavrnitev tožbene zahteve in obsodbo tožnika v povrnitev njim naraslih pravnih stroškov.

Razlogi.

Vsled priznanja Ane Š., ki poleg Jakoba D. zastopa toženo zapuščino po Ivanu Š., je sicer dokazano, da je tožnikova terjatev 734 K resnična, vendar se nikakor ne more trditi, da je ta dolg dolžna plačati zapuščina po kurandu Ivanu Š.

Ta dolg je napravila, kakor je obojestransko priznано, edinole Ana Š. in sicer v času, ko je bil Ivan Š. zaradi zapravljenosti pod skrbništvom. Ker je Ana Š. v mesarskem obrtu, kojega izvrševanje se je v času skrbništva Ivana Š. prepustilo njej, sklepala vse pogodbe glede nakupa živine sama brez posredovanja

in dovoljenja skrbnika Jakoba D. oziroma sodišča kot skrbstvenega oblastva, je pač jasno, da je pogodbeni stranka iz vse teh pogodb postala edinole Ana Š. Dejstvo, da se je ta obrt glasil na ime Ivana Š., pač ne more pričati za to, da bi bil vsled pogodb, ki jih je sklepala Ana Š., zavezan oziroma opravičen postal Ivan Š., ampak je pravni položaj isti, kakor če bi se bil obrt komu drugemu v najem dal.

V besedah »izvrševanje obrta se prepusti kurandovi ženi Ani Š.« tudi ni moči najti namena skrbstvenega oblastva, da naj Ana Š. obrt izvršuje v imenu kuranda, ampak je iz daljnjih temu dovoljenju pristavljenih besed, da se odpusti polaganje računov, jasno, da se je Ani Š. prepustilo izvrševanje v njenem in ne v kurandovem imenu tako, da postane vsled v obrtu sklenjenih pogodb le ona upravičenka in zavezanka. Kakor skrbstveno oblastvo ni zahtevalo izkazov o dohodkih obrta, tako pa tudi ni dovolilo, da bi se v obrtu delalo dolgove v kvar kurandovega premoženja.

Pa tudi, ko bi se bilo obrt v imenu kuranda izvrševalo, bi glede na določbe §-a 233. v zvezi s §§-oma 234 in 1008 o. d. z., po katerih skrbnik še niti za sprejem kurandu lastnih kapitalij ni upravičen in mora za najem posojil posebno pooblastilo imeti, — skrbnik, oziroma v tem slučaju Ana Š. pod nadzorstvom skrbnika, ne bil upravičen napravljati dolgov za svojega varovanca brez odobritve skrbstvenega oblastva. Ako bi se bil v tem slučaju dolg napravil pri tožniku v imenu kuranda, bi se bilo s tem obremenilo glavni zaklad, ki sestojata le iz nepremičnine, kar se pa v zmislu omenjenih zakonovih določil v zvezi s §§-oma 220 in 232 o. d. z. brez posebnega privoljenja skrbstvenega oblastva in dokazane potrebe ne sme zgoditi. Da so posebna privoljenja skrbstvenega oblastva za take slučaje pri skrbstvu še bolj potrebna, kakor pri varstvu, — za obe sicer v zmislu določb §§-ov 280 in 282 o. d. z. veljajo ista določila — izhaja jasno iz določb §§-ov 187 in 188 o. d. z., da je glavni namen skrbništva skrbeti za kurandovo premoženje.

Tožnik sklepa iz tega, ker se je v le-tem slučaju odpustilo polaganje računa, da se je dovolilo vsaj molče delati tudi dolgove v kvar kurandovega premoženja. Vendar se to iz določil o skrbništvu ne da izvajati; zakaj v zmislu §-a 238 o. d. z. mora skrbnik vsakikrat, torej tudi takrat, ko se polaganje računa odpusti,

izkazati zmirom glavni zaklad premoženja in poročati skrbstvenim oblastim, če se dogodijo važne spremembe. Med te pa je nedvomno prištevati dolgove, oziroma kupe na up, ki se jih dela v kvar kurandovega premoženja v taki višini, kakor se je to zgodilo v le-tem slučaju. Tu skrbnik ni poročal, ker za dolgove ni vedel, oziroma je bil prepričan, da dolgovi, ki jih dela Ana Š. v svojem imenu, ne morejo vezati kurandovega premoženja.

Skrbnik Jakob D. je sicer enkrat tožniku na vprašanje, če se sme kaj živine prodati Ani Š., odgovoril: »le daj, če hočeš« ali prav s temi besedami je hotel reči: mene nič ne briga, če ji prodajaš živino, ker jo kupuje Ana Š. v svojem a ne v kurandovem imenu.

Ani Š. se je kakor varuhinji tudi po smrti kuranda Ivana Š. prepustilo mesarski obrt in se ji je tudi sedaj odpustilo polaganje računov, vendar mora ona v zmislu §-a 238 o. d. z. vsaki čas izkazati glavni zaklad in ga brez nadvarstvenega dovoljenja ne sme obremeniti. Iz tega pa izhaja, da je stvarni položaj tudi za časa skrbništva bil enak in Ana Š. ni mogla napravljati dolgov v kvar kurandovega premoženja.

Ker torej sodišče po uvaževanju vseh teh okolnosti ni smatralo dokazanim, da bi vsled pogodb, ki jih je sklepala Ana Š., bil postal zavezan Ivan Š. oziroma njegova zapuščina, bilo je tožbeni zahtevek zavrtni.

Izrek glede povrnitve pravnih stroškov se opira na določbo §-a 41. c. p. r.

Na priziv tožnikov je c. kr. deželno sodišče v Ljubljani z rabsodbo dne 11. maja 1906 ugodilo tožbeni zahtevi.

Razlogi.

Tožnikov priziv je utemeljen, kajti pravnemu nazoru, na katerem je prvi sodnik vzgradil svojo izpodbijano sodbo, se nikakor ne more pritrditi, in sicer ne iz naslednjih razlogov.

Obojestransko je priznано, da je Ana Š. kupila predmetno klavno živino za mesarski obrt, ki je spadal v premoženje njenega pod kuratelo stavljenega moža, vsled česar gre vprašanje v prvi vrsti na to, v kakem pravnem razmerju je Ana Š. stala do tega obrta, oziroma do kuratelne mase. Prvosodna sodba stoji na stališču, da je Ana Š. obrt izvrševala v lastnem imenu kakor

najemnica. Toda to stališče se nikakor ne ujema z dejanskim položajem, podanim po kuratelnih spisih, iz katerih je razvidno, da se je izvrševanje mesarskega obrta, ki se ni moglo pustiti v kurandovih rokah, vsled pomankanja sposobnih najemnikov prepustilo kurandovi ženi pod nadzorstvom kuratorja, da bi z dohodki iz tega obrta redila kuranda in njegovo veliko rodbino. Pač jasen dokaz za to, da skrbstveno oblastvo ni imelo namena, obrt Ani Š. izročiti kakor najemnici; na ta namen tudi ni moči, kakor je prvi sodnik skušal, sklepati iz tega, da se je Ani Š. odpustilo vsako polaganje računov, dejstvo, ki ima svoj vzrok očitvidno le v tem, da z ozirom na slabe razmere obrta in veliko kurandovo rodbino, ki je bila glede svoje reditve nakazana le na dohodke iz tega obrta, ni bilo pričakovati nikakega prebitka. Slednjič je pa tudi kazati na to, da je Ana Š. glede izvrševanja obrta stala pod nadzorstvom kuratorja. Iz tega se razvidi, da se skrbstveno oblastvo, ki je polaganje računov odpustilo, nikakor ni odpovedalo svoji nadzorni pravici, a s tem je dovolj dokazano, da se Ani Š. obrta ni izročilo v najem, — to prvosodno mnenje se že razbije ob določitih §-a 1090 o. d. z. — da je imenovana marveč obrt izvrševala v imenu kuratelne mase. Tega tudi okolnost, ki jo sodnik v dokaz svojega nazora našteva, namreč da je Ana Š. kupne pogodbe sama sklenila, ne more ovreči, ker je samo ob sebi umevno, da ona sklenitev pogodb kakor važnega dela svojega naloga ni prepustila drugim posredovalcem.

Ana Š. je torej obrt izvrševala kakor upraviteljica t. j. pooblaščenka kuratelne mase (§ 1002 o. d. z.), radi tega pridejo za vsa pravna opravila, ki jih je kakor taka sklenila, v poštev edino le zakonita določila o pooblaščenju, na njih podlagi je tudi presojati to kupčijo s tožnikom. Nikakor pa ne gre, da se kaže na določila o kuratorjevih dolžnostih, ki so za le-to pravdo brez pomena, ker tega pač tudi prvi sodnik ne more trditi, da je bila Ana Š. glede obrta nameščena kakor kurator.

Merodajna je edino le določba §-a 1017 o. d. z. in je torej le še vprašati, prvič, ali je Ana Š., ko je predmetno klavno živino na up kupovala, ravnala v okviru svojega pooblastila in drugič, ali je bilo tožniku znano, da sklepa Ana Š. te kupne pogodbe kakor pooblaščenka kuratelne mase. Prvemu kakor drugemu vprašanju je pritrditi.

Glede prvega je kazati na določila §-ov 1009 in 1029 o. d. z., po katerih je pooblaščenec upravičen, posluževati se vseh pomočkov, ki so z naravo opravila neizogibno združeni ter vse storiti, kar opravljanje samo na sebi terjaja; da pa je pri izvrševanju obrta posebno z ozirom na jako slabe, skrbstvenemu sodišču kakor pooblastilcu dobro znane imovinske razmere, bilo potrebno, klavno živino kupovati tudi na up, to je samo ob sebi umevno. Kar se pa tiče drugega vprašanja, je iz tožbenih navedb razvidno, da je bila tožniku lastnost Ane Š. kakor upraviteljice obrta njenega moža znana, da jo je torej pri sklepanju predmetnih kupnih pogodb imel za pooblaščenko kuratelne mase, okolnost, kateri toženka sploh ugovarjala ni.

Podani so torej vsi pogoji, pod katerimi gredo od pooblaščenca ustanovljene dolžnosti pooblastilcu, in je bilo torej, ker je visokost vtožene terjatve neoporekana, spremenivši prvosodno sodbo tožbenemu zahtevku v vsem obsegu ugoditi.

C. k. r. vrhovno sodišče je z rzsodbo dne 24. okt. 1906 ugodilo reviziji tožene zapuščine, obnovilo prvo sodbo in tožniku naložilo, da mora tožencem povrniti stroške druge in tretje inštanice.

Razlogi.

Revizija, ki trdi nepravilno pravno presojo, je upravičena.

S sklepom skrbstvenega sodišča P 109/1-10 se je prepustilo izvrševanje mesarskega obrta kuranda Ivana Š. njegovi ženi Ani Š. pod nadzorstvom kuratorja a brez dolžnosti polaganja računa. Izvršujoč ta obrt pa je Ana Š. sama kupovala živino na up. Iz takih kupčij izvira tudi iztoževana kupnina.

S tem, da se ji je prepustilo izvrševanje obrta brez polaganja računa, pa se je ni postavilo za pooblaščenko, temveč se ji je izročilo izvrševanje obrta v svojem imenu in na svoj račun. Pogodbe, ki jih je sklenila v tem izvrševanju, vežejo torej le njo samo in dajejo le njej sami pravice in dolžnosti.

Pa tudi, če bi se označeno razmerje smatralo za pooblastilno, Ana Š. ni bila upravičena tolikih kupčij in v toliki meri sklepati na up. Ona je bila le zastopnica. Akoprem spada k izvrševanju mesarskega obrta tudi nakupovanje živine, vendar ni potrebno svojstvo takega obrta, da bi se moralo sklepati večje kupčije

na up, take kupčije torej ne spadajo k rednemu obrtovanju, so torej večje važnosti, in je zanje treba sodnega privoljenja po §-ih 233 in 282 o. d. z. Take kupčije na up je torej smatrati za prekoračenje pooblastila, oziroma mej zakonitega zastopstva kuratorjevega in tudi njegove namestnice.

Ker sodišče ni dalo potrebnega dovoljenja, tudi kurand pri taki kupčiji ni mogel postati obvezan.

Z ozirom na to je bilo reviziji ugoditi, prizivno sodbo spremeniti in obnoviti sodbo prvega sodnika.

Dr. A. Š.

b) Ako ni pričakovati, da bi izkupilo za zemljišče zadostovalo po poplačilu prednjih upnikov za pokritev stroškov dotične izvršbe, je izvršbo ustaviti po §-u 39 št. 8 izvrš. r. tudi tedaj, ako zahtevajoči upnik izjavi, da hoče dražiti zemljišče do popolnega pokritja svoje terjatve. Na tako izjavo bi se moglo ozirati le, ako bi zahtevajoči upnik mogel dokazati, da ima zemljišče zanj vrednost posebne priljubljenosti (pretium affectionis). — Sklicevanje na to, da je za denarni zavod v prvem vrstnem redu vknjižena terjatev, ki presega sodno določeno cenilno vrednost zemljišča, ni nikakov dokaz za to, da je zemljišče prenzko cenjeno.

V neki izvršilni zadevi se je zemljišče sodno cenilo na 1450 K, dočim je bilo obremenjeno z vknjiženimi terjatvami znašajočimi 2800 K. Še le za temi bremeni je bila prisilna zastavna pravica zahtevajočega upnika, na čigar predlog se je dovolilo prisilno dražbo. Pozvan, da se izjavi o tem, če ima kaj ugovarjati proti ustavitvi izvršbe po §-u 39 št. 8 izvrš. r., se je zahtevajoči upnik protivil ustavitvi v bistvu iz teh dveh razlogov: 1.) Na zavezančevem zemljišču je zavarovana na prvem stavku terjatev hranilnice in posojilnice v J. v znesku 1640 K. Že to dejstvo dokazuje, da je to zemljišče vredno veliko čez 2000 K. Denarni zavodi so zelo previdni in dovoljujejo le posojila, katera dosegajo polovico ali k večjemu dve tretjini vrednosti zemljišča. Iz tega se razvidi, da je zavezančevo zemljišče prenzko cenjeno. 2.) Zahtevajočemu upniku se ne more kratiti pravice,

dražiti zavezančevo zemljišče do pokritja izvršljive terjatve. Radi tega izjavlja, da bo dražil zemljišče do popolnega pokritja svoje terjatve.

C. kr. okr. sodišče v Idriji je s sklepom dne 13. julija 1906 o. št. E 85/6-6 izvršbo ustavilo iz razlogov:

Ako se primerja skupno vsoto terjatev tistih upnikov, ki so vknjiženi pred zahtevajočim upnikom, s sodno ugotovljeno cenilno vrednostjo zemljišča, se pokaže, da cenilna vrednost zemljišča dosega komaj polovico prej omenjenih terjatev. Ni torej pričakovati, da se doseže z nadaljevanjem ali izvedbo izvršbe znesek, presegajoč stroške izvršbe, ki jo predlaga zahtevajoči upnik (§ 39 št. 8 izvrš. r.).

Kar zadeva ugovor zahtevajočega upnika, da hoče dražiti zemljišče do popolnega pokritja svoje terjatve, je omeniti, da je podlaga prisilne dražbe izvršilna cenitev in da je cenilna vrednost tudi merodajna za rešitev vprašanja, če je v konkretnem slučaju možno vporabiti določbo §-a 39 št. 8 izvrš. r. ali ne. Da je temu tako, ne more biti dvoma, kajti sicer bi mogel lahko pri vsaki izvršbi zahtevajoči upnik z navedenim ugovorom preprečiti ustavitev izvršbe in bi postala omenjena zakonova določba iluzorna. Pač je možna ustavitev izvršbe do domika, vendar če se bi toliko časa čakalo, potem ne bi dosegla v predmetnem slučaju citirana določba svojega namena. Tendencia zakona je vendar, preprečiti take izvršbe, pri katerih se ne more zahtevajoči upnik nadejati nobene koristi, pač pa zavezanec škode.

Zares so možni slučaji, da ima kaka reč za zahtevajočega upnika posebno vrednost kot »pretium affectionis«, in tedaj bi mogel zahtevajoči upnik gnati stvar do prodaje ali dražbe navajajoč, da bo dražil do pokritja svoje terjatve. V predmetnem slučaju ni najti ničesar, iz česar se bi moglo sklepati na »pretium affectionis«. Če bi zahtevajoči upnik tudi v resnici hotel tako daleč dražiti, kakor trdi, ne bi ga moglo izvršilno sodišče v tem podpirati, ker ni le-tega naloga, komu k škodi pripomoči. Tu je pa škoda zahtevajočega upnika očitna, če bi hotel tako dražiti, kakor pravi, kajti za to govori sodno določena cenilna vrednost.

Le če bi mogel zahtevajoči upnik navesti take okolščine, iz katerih bi bilo posneti, da se je izvršilno cenitev izvršilo nepravilno in pomanjkljivo ter da je cenilna vrednost še enkrat

večja, kakor se je v cenilnem zapisniku navedla, mogel se bi ubraniti ustavitve. Takih okolščin pa ni trdil. Splošna trditev, da je prenizko cenjeno, ne zadostuje in tudi ne sklicevanje na to, da hranilnica in posojilnica v J. ne bi bila sicer odštela posojila 1640 K, če ne bi imelo zemljišče še enkrat večje vrednosti. Znano je namreč, da se posojilnice ne držijo vedno načela §-a 1374 o. d. z. in to, da se ga je imenovani zavod zares držal, niti ni posvedočeno. Sicer pa tudi to ni merodajno, dokler se ne dokaže kakih pomanjkljivosti pri izvršilni cenitvi natančneje, oziroma ne izkaže, da bi bila baš cenitev, katero je morebiti dala izvršiti hranilnica in posojilnica v J., edino prava.

Ustavitev izvršbe je potemtakem utemeljena.

C. kr. dež. sodišče v Ljubljani je s sklepom dne 3. avgusta 1906 o. št. R III 137/6-1 rekurzu zahtevajočega upnika ugodilo, izpodbijani sklep prvega sodnika razveljavilo in sodniku prve stopnje naložilo, da nadaljuje dražbeno postopanje.

Razlogi.

Ustavitev dražbenega postopanja temelji na tem, da — vpoštevajoč cenilno vrednost zavezančevega zemljišča in bremena ki so na njem vknjižena v vrstnem redu pred terjatvijo zahtevajočega upnika — ni moči pričakovati, da se doseže z nadaljevanjem in izvedbo izvršbe znesek, presegaajoč stroške te izvršbe.

Rekurznemu sodišču pa se vidi, da tega ustavnega razloga ni.

Prvič ne more pritrditi pravnemu nazoru, da je upoštevati za odbitke od cenilne vrednosti bremena, ki so pred zahtevajočim upnikom, potem pa je tudi mnenja, da cenilna vrednost ni merilo za domnevo, da se z dražbo ne bo doseglo toliko, da bi se presegle stroške.

V prvem pogledu je uvaževati to-le.

Že davno, predno se je začelo sestavljati vladni načrt o sedanjem izvršilnem redu, se je v literaturi in v zakonodajstvu inozemskih dežela bojeval boj med takozvanim prodajnim in pokritnim sistemom (»Verkaufs- und Deckungssystem«) ter je povsod premagoval poslednji, ki obstoja v tem, da se zemljišča ne sme prodati, ako niso pokrita vsa prednja bremena, dočim je

po prvo navedenem sistemu prodati brez ozira na bremena, (»der Richter verkauft pfandfrei«).

V našem vladnem načrtu se je le-ta sistem pokazal na dveh krajih, v §-u 38 št. 5 in v §-u 156 št. 4. Prvi se glasi: »ako ni pričakovati, da se doseže z nadaljevanjem ali izvedbo izvršbe za zadostitev zahtevajočega upnika uporabljivo, stroške te izvršbe presegajoče izkupilo ali kak drugi donos« in § 156: »Pri naroku, določenem po §-u 151, se more ustavitev prisilnega dražbenega postopanja predlagati posebno — — — 4.) ako pri vračunanju zastankov na davkih, ki jih je upoštevati pri razdelbi dražbenega izkupila, — — — ter vseh izvršljivi terjatvi zahtevajočega upnika prednjih zastavnopravno zavarovanih zahtevkov ali drugih stvarnih pravic, katere je poravnati z največjim ponudkom, ne preostaja od vrednosti, ki je dražbi za podlago, vštevši vrednost pritikline niti toliko, da bi se moglo pokriti terjatev zahtevajočega upnika do polovice glavnice.«

V obeh slučajih je torej ustanovljeno, da se zemljišča ne sme prodati, ako niso pokrita vsa prednja bremena in še kak del terjatve. Navidezno nasprotje med §-om 38 št. 5 in 156 št. 4, da se v le-tem zahteva, da mora biti pokrita polovica izvršljive terjatve zahtevajočega upnika, dočim v §-u 38 št. 5 kak delež ni ustanovljen, se razbistri s tem, da je v §-u 156 št. 4 vzeti za podlago računa posledke cenitve, dočim v §-u 38 št. 5 cenitev ni omenjena in je torej uvaževati druge momente.

Proti določbi §-a 156 št. 4 se je z vso silo uprl dr. Karl v. Grabmayer v svoji brošuri »Landwirtschaft und Realexekution«, pobijal posebno to, da se je vzelo cenilno vrednost za podstavo preračuna, ter očital, da ob drugi strani gre določba celo črez zahtevke pokritnega sistema, ker določa, da je pokriti celo polovico terjatve zahtevajočega upnika, s tem pa se udari ravno one zahtevajoče upnike, ki bi zemljišče zdražili tudi, ako na svojo terjatev ničesar ne dobijo, a bi se z melioriranjem zemljišča hoteli odškodovati.

V permanenčnem odseku se je večina izrekla glede §-a 156 št. 4 za vladno predlogo, a s premembo, da se delež terjatve zahtevajočega upnika, ki ga je zadostiti, skrči na deseti del.

Drugače pa je bilo z določbo §-a 38 št. 5. O tej se izjavlja poročilo tega odseka: »Utemeljen se je zdel odseku pomislek,

da je po besedilu vladne predloge ustaviti izvršbo že tedaj, ako po pokritju izvršilnih stroškov ne preostaja ničesar za zadostitev zahtevajočega upnika, ko vendar ni moči smatrati izvršbe za nepotrebno, ako sploh kaj preostaja za upnika, če tudi katerega drugega kakor zahtevajočega. Ta ugovor se je vpoštevalo s predrugачenim od odbora sklenjenim, na določbo §-a 4 zakona z dne 10. junija 1887 drž. zak. št. 74 se naslanja-jočim besedilom.« S tem pa je padel v §-u 38 št. 5 vladnega načrta ustanovljeni pokritni sistem, kajti § 4 navedenega zakona kateremu se je prilagodilo besedilo, ga nima. To izhaja že iz tega, da so po obč. sod. redu vsaj stroški cenitve in dražbe, če tudi ne vsi izvršilni stroški, v stvareh mobilarne eksekucije imele prednost pred zastavnimi terjatvami, dalje iz vladnih nagibov, ki pravijo: »to razmerje (scil. med pričakovanim dražbenim skupilom in med stroški), ki skoraj nikoli ni dvomljivo, če gre za nepremičnine.« Ako bi se mislilo na to, da je od skupila, ki je pričakovati, odbiti tudi prednje terjatve, potem bi se pač ne moglo reči, da to razmerje pri realni eksekuciji pride malo-kdaj v poštev; naopak prihajalo bi v poštev v vseh takih slu-čajih, kakršen je današnji in taki slučaji nikdar niso bili redki, Mnenja, da prednje terjatve ne pridejo v poštev, je tudi avtor zakona z dne 10. junija 1887, dr. Emil Steinbach sam, ki pravi v svojem komentarju: »za uporabo §-a 4 ne zadostuje dalje okolščina, da skoraj gotovo ne bode ničesar pripalo na terjatev, radi katere gre izvršba, kajti ta posledica lahko nastopi in bo navadno nastopila radi tega, ker imajo druge terjatve prednost pred terjatvijo, radi katere gre izvršba. V takem slučaju se pa gotovo ne more reči, da skupilo za predmete, ki jih je prodati, ne bode presegalo izvršilnih stroškov.«

Ker je torej permanenčni odsek prilagodil besedilo §-a 38 št. 5 vl. predloge §-u 4 navedenega zakona, § 38 št. 5 vladne pa je po dodanih mu nagibih poraben pri vseh eksekucijah, torej tudi pri realnih, izhaja jasno, da je s to preuredbo, kakor zgoraj rečeno, padel pokritni sistem, zasnovan v tem §-u vladne predloge.

Ko je vladna predloga prišla v posvetovanje permanenčne komisije gosposke zbornice, je izšla iz peresa drja. Grabmayerja spomenica odvetniške zbornice v Bolcanu (»Vorschläge der Bozener Advokatenkammer, Meran 1895«).

Proti prenavredbi §-a 38 št. 5 vladnega načrta se v tej spomenici ne obrne ost, bržkone se je prezrlo to prenavredbo, ki jo je ukrenil permanenčni odsek, kajti na strani 5 odst. 3 se izrečno naglaša, da se je pokritni sistem, če tudi v nekoliko drugačni obliki, kakor je običajno, sprejel v vladni načrt v §-u 38 št. 5, in potem doslovno navaja ta §. Pač pa se z vso silo zopet upira določbi §-a 156 št. 4 vladnega načrta, zlasti temu, da se za podstavo vzame cenilno vrednost.

To spomenico se je močno uvaževalo in »skupno poročilo« se peča ž njo pod razdelkom št. 14, kjer se naglaša, da cenilna vrednost pač ne daje gotove podlage in da se je zato, in ker se ob drugi strani zopet ne more do cela pritrčiti predlogom spomenice, našlo pot, kakor je začrtana sedaj v zakonu v §-u 148 št. 8, 190—193 izvrš. r. Po permanenčnem odseku prenavrene določbe § 38 št. 5 vladnega načrta se v »skupnem poročilu« niti ne omenja in zakon je postala določba tako, kakor jo je ukrenil permanenčni odsek (§ 39 št. 8 izvrš. r.).

Iz teh zgodovinskih podatkov o nastanku izvrš. reda torej izhaja, da se pokritni sistem pokaže samo v določbi §-a 184 št. 8, ne pa tudi v §-u 39 št. 8. Zato je napačno, pri vprašanju o ustavitvi na podstavi te določbe zakona upoštevati prednja bremena. Vprašanje, komu naj se pokrije stroške izvršbe, je popolnoma nemerodajno, ker ne prihaja v poštev kak subjektiven moment, ampak samo objektivni, namreč ta, da izvršbe, pri katerih se ne bi doseglo več, kakor znašajo stroški, iz gospodarskih ozirrov niso dopustne. Ustvarjeno je absolutno merilo, a ne relativno; vsaka taka izvršba je nedopustna in naj je zahtevajoči upnik prvi ali pa zadnji zastavni upnik. S tem nazorom se popolnoma strinja tudi besedilo zakona, tako veljajoče določbe § 39 št. 8 izvrš. r. kakor poprejšnje določbe § 4 zakona z dne 10. junija 1887 drž. zak. Ker ni nikjer izrečeno, da mora zahtevajoči upnik dobiti pokritje za stroške.

Kar se tiče okolnosti, da je pri preračunu dozdevnega največjega ponudka prvi sodnik vzel za podstavo sodno dognano cenilno vrednost, se je pa sklicevati na zgoraj omenjeno »skupno poročilo« permanenčne komisije in permanenčnega odseka, po katerem se je končno za ustavitev dražbe iz razloga §-a 156 št. 4 vladne predloge zavrglo cenitev kot merilo. Če torej pri

ustavitvi po §-ih 184 št. 8, 190—193 izvrš. r. ne prihaja v poštev cenitev, tem manje se jo more vzeti za podlago ustavitve po §-u 39 št. 8 izvrš. r. zlasti, ker je niti § 38 št. 5 vladne predlogē, niti § 39 št. 8 izvrš. r. ne omenja. Prvi sodnik bi moral dognati tudi druge okolščine, po katerih bi se dalo soditi, da se ne bo toliko doseglo, kolikor znašajo prednja bremena, n. pr. da ni pričakovati večje udeležbe ponudnikov pri dražbenem naroku iz tega ali drugega razloga. Navedba in uvaževanje drugih razlogov bi bila tembolj neizogibna, ker daje pomislekov to, da je na zemljišču vknjižena terjatev okrajne hranilnice in posojilnice v I., ki je dokaj večja kakor znaša cenilna vrednost.

Edino le pretresajoč vse okolnosti, ki utegnejo vplivati na skupilo, je moči presoditi, če se doseže znesek, ki presega stroške te izvršbe ali ne. Ker prvi sodnik tega ni storil, bi se mu moralo to naročiti, ali iz razlogov, k prvemu vprašanju navedenih, je ta nedostatek neodločljiv.

Rekurzu je bilo torej ugoditi.

V revizijskem rekurzu, podanem pri sodišču na zapisnik, je zavezanec navajal nastopno:

Na vprašljivem zemljišču sta vknjiženi pred zahtevajočim upnikom samo terjatvi hranilnice in posojilnice v I. ter zavezančeve žene. Niti omenjenemu zavodu, niti zavezančevi ženi ni do tega, da bi se zavezančevo zemljišče prodalo. Kakor znano, se denarni zavodi večinoma zadovolje s tem, da ostanejo njih terjatve zavarovane ter da se obresti in morebitni amortizacijski obroki redno plačujejo. Zavezanec se je tudi po tem ravnal in je do sedaj točno plačeval hranilnici in posojilnici v I. obresti od njene terjatve. Ta upnica je torej ž njim prav zadovoljna. Zato ni doslej predlagala proti zavezancu še nikake izvršbe. Tega pa niti poudarjati ni treba, da ni zavezančevi ženi v korist prodaja posestva njenega moža.

Predmetni slučaj je torej tak, da niti zahtevajoči upnik, niti kak drugi, ne bi imel od izvedene dražbe nobene koristi, pač pa zavezanec škodo.

Nagibi k §-u 39 št. 8 izvrš. r. pa pravijo: »— die Exekution lässt sich keineswegs als zwecklos bezeichnen, wenn nur überhaupt für einen Gläubiger, sei es auch ein anderer, als der betreibende, etwas übrig bleibt.« Ali se ne pravi to »zweck-

los«, ako v le-tem slučaju ne želita napominani dve upnici dražbe, in ako je očitvidno in jasno, da zahtevajoči upnik ne more priti do plačila?

Ravno navedeni nagibi so torej pomotni in neporabni za predmetni slučaj. Sicer je pa uvaževati, da nagibi niso pridobili in ne morejo pridobiti moči zakona ter da jih, akopprav so velike važnosti pri interpretaciji zakona, vendar ni moči za tolmačenje zakona uporabiti tedaj, kadar so sami na sebi nejasni ter v protislovju z besedilom zakona. Taka razlaga zakona, ki se peča v prvi vrsti z nejasnimi nagibi, ne pa z besedilom zakona in načeli, katera vsebuje zakon, gotovo ni prava.

Pomotno je dalje mnenje rekurznega sodišča, po katerem bi bila cenitev brez posebnega vpliva in pomena za izvršbo. Saj je vendar, kakor Arnold Lehmann pravi v svoji knjigi »die Zwangsversteigerung« str. 113, izvršilna cenitev temeljni kamen, na katerem je zgrajena vsa stavba prisilne dražbe. Po nazoru rekurznega sodišča se pa cenitve ne bi moglo vzeti niti za podlago ustavitve po §-u 39 št. 8 izvrš. z., ampak se bi moralo po drugih okolščinah dognati, da se ne bo doseglo toliko, kolikor znašajo prednja bremena, n. pr. da ni pričakovati večje udeležbe ponudnikov pri dražbenem naroku. Kako neki pa se naj bi to koj po opravljeni cenitvi konstatiralo? Na to vprašanje nedostaja pritrjevalnega odgovora in ga ni tudi najti sosebno, ako se uvažuje, da so pogodbe, ki se bi sklenile v ta namen, da se dotični pogodniki odpovejo udeležbi dražbe kakor ponudniki, po dvor. dekr. z dne 6. junija 1838 št. 277 zb. pr. zak. neveljavne.

Po mnogih zakonitih določilih štiti izvršilni red zavezanca v to svrho, da mu ohrani gospodarsko existenco. Daje mu priliko, da poskusi vravnati in zboljšati svoje imovinske razmere, ki so prišle v nered. Ta zakonita zaščita se kaže posebno tudi v tem, da izvršilni zakon ne dopušča nepotrebnih izvršilnih dejanj, katere ne koristijo zahtevajočemu upniku, pač pa škodujejo zavezancu. S tega stališča je treba interpretirati besedilo §-a 39 št. 8 izvrš. r. Tako se pa pride do zaključka, da se pokritni sistem ne pokaže, kakor rekurzno sodišče meni, samo v določbi §-a 184 št. 8, ampak tudi v §-u 39 št. 8 izvrš. r. Razlika je edino ta, da pristoja upor zavoljo nedostatnega pokritja zastavnopravno zavarovanih zahtev po določilih §-ov 164—168 ter 190—193 izvrš. r. samo hipotekarnim

upnikom, dočim služi zavezancu v isti namen manj komplicirano in veliko bolj uspešno sredstvo §-a 39 št. 8 izvrš. r.

C. kr. najvišje sodišče je z odločbo dne 28. avgusta 1906 št. 14.239 ugodilo revizijskemu rekurzu ter spremenivši izpodbijani sklep rekurznega sodišča uveljavilo sklep prvega sodnika.

Razlogi.

Ne more se pritrčiti mnenju rekurznega sodišča, da je po §-u 39 št. 8 izvrš. r. ustaviti izvršbo le tedaj, ako se bi predvidno doseglo z izvršbo več, kakor bi sploh znašali stroški, in ne glede na to, če bi na zahtevajočega upnika kaj pripalo od odnosa izvršbe ali ne. Zgodovinski podatki o nastanku izvršilnega reda, katere navaja rekurzno sodišče v dotrdbo svojega pravnega nazora, ne pridejo v poštev, ako se, kakor v le-tem slučaju, ne ujema ž njimi v zakonu izražena volja zakonodavca. Tej volji se prilagodi samo ta razlaga, da je ustaviti izvršbo, ako se z nadaljevanjem ali izvedbo ne doseže izkupilo, s katerim bi bili pokriti stroški zahtevajočega upnika v njegovem vrstnem redu. Za to govorita besedilo in zmisel omenjene zakonove določbe. Ako bi bilo mnenje rekurznega sodišča pravo, da je vse eno, čigavi stroški se pokrijejo, ne bi se dalo zakonu njegove sedanje oblike, ker ne bi bilo treba omeniti stroškov, marveč bi zadostovala določba, da se z izvršbo sploh doseže kak odnos. Besede: »stroške te izvršbe presegajoči znesek« merijo očitvidno na pokritje teh stroškov. Le-tega se pa, ker more zahtevajoči upnik priti do plačila izvršilnih stroškov samo v vrstnem redu svoje terjatve, da doseči, ako največji ponudek zadošča po poplačilu prednjih zastavnih upnikov.

Neutemeljen je tudi nazor rekurznega sodišča, da v slučaju §-a 39 št. 8 izvrš. r. ni upoštevati sodno določene cenilne vrednosti dražbenega zemljišča. Iz določb §-ov 140—144 izvrš. r. in — po zmislu istih izdanega — reda za cenitve nepremičnin je razvideti, da je pravilnost izvršilne cenitve kar najbolje osigurana, ako se natanko ravna po omenjenih predpisih. To zahteva tudi namen izvršilne cenitve nepremičnin, ki je podlaga nadaljnjemu postopanju prisilne dražbe, sosebnost za določitev najmanjšega ponudka (§ 151 izvrš. r.), nadponudbe (§ 195) in prevzetbene cene (§ 200 št. 1). V predmetnem slučaju smatra zahtevajoči upnik sodno določeno cenilno vrednost kajpada za prenizko. Njegova tozadevna trditev

pa je brez utemeljitve. Sklicevanje na to, da je na zavezančevem zemljišču vknjižena za neko zadrugo terjatev, ki presega sodno določeno cenilno vrednost, ne obsega nikakor utemeljitve in ni v stanu ovreči neizpodbite ugotovitve sodne cenitve.

Pritrditi je torej zaključkom, katere izvaja prvi sodnik iz cenilnega zapisnika in neoporekanega zemljiškoknjižnega stanja. Potemtakem pa je odločba okrajnega sodišča, na čigar prikladno utemeljitev se je v ostalem sklicevati, utemeljena.

Ugodivši revijskemu rekurzu ter v njem stavljenemu predlogu je bilo torej sklep rekurznega sodišča spremeniti in uveljaviti sklep prvega sodnika v celoti.

Pripomnja priobčevalca.

Opozoriti je na tiskovno pomoto, ki se nahaja v Manzevi izdaji Schauerjevega izvršilnega reda iz leta 1896. Določba §-a 39 št. 8 se glasi »— — einen die Kosten »der« Exekution übersteigenden — — —.« Na mesto besede »der« je staviti pravilno besedo »dieser«.

H. Sturm.

c) Ne smije se upotrebiti tugji zid kao četvrti zid svoje zgrade. Protegnuće strehe nad tugjim zračnim prostorom može da osnuje poslužje na korist dotične zgrade čija se streha proteže, ali dok to poslužje ne postoji ne može se braniti vlasniku zračnoga prostora, da sagradi samostalnu gragju izpod protegnute strehe.

Usljed vrhovnog zaključka 20. lipnja 1905 br. 9396 prizivni je sud odredio da se izvrši vještvo na licu mjesta koje je utvrdilo da toliko zahod koliko komin jesu zgrade koje stoje po sebi te za svoj obstanak ne trebaju potpore tužiteljčine kuće. Utvrdilo je na dalje, da zahod nema nego tri zida dok mu kao četvrti zid služi zid tužiteljčine kuće; da komin nije zgrada u pravom smislu riječi već ognjište napravljeno od nekoliko kamena u klaku i da se streha tužiteljčine kuće proteže za 18 *cm* nad tim ognjištem.

Usljed ponovne prizivne rasprave prizivni je sud preinačio presudu prvog stepena u pogledu zahoda i kolina te odbio tužbu glede zahoda a da komin tuženici imaju za 18 *cm* udaljiti od zida tužiteljčine kuće.

Razlozi.

Iz vještva preduzetog na licu mjesta proističe da se sporne zgrade nijesu naslonile na tužiteljčinu kuću tako da bi ova kuća nosila teret tuženikovih zgrada, nego da se tuženikove zgrade priljubljuju uza zid tužiteljčine kuće tako da one stoje same po sebi i za svoj opstanak ne trebaju potpore tužiteljčine kuće.

Prema tomu te u smislu §§ 354, 364 o. g. z. moralo se je odbiti treće poglavlje tužbe u pogledu zahoda jer š njim tuženici ne vrijegjaju prava tužiteljice.

Inače stoji stvar s kominom. Iz vještva proističe doduše da je i ona samo priljubljena zidu a ne naslonjena na zid tužiteljčine kuće, ali proističe takodjer da se povrh nje streha tužiteljčine kuće proteže van zida za 18 *cm*. Tim dakle tuženici zahvatiše zračni prostor tužiteljice (§ 297 o. g. z.), te je za to u pogledu komina valjalo primiti priziv samo djelomično naime, da se komin ima odstraniti za zračni prostor što pripada tužiteljici biva za 18 *cm*, jer je to dosta da se očuvaju prava tužiteljice.

Vrhovni je sud sa riješenjem od 23. siječnja 1906 br. 18.313 udovoljio revizijama i tužiteljice i tuženika te preinakom prizivne presude odbio je tužbu glede komina (ognjišta), a glede zahoda sudio je da tuženici imaju obustaviti upotrebu tužiteljčina zida kao četvrtog zida svog zahoda.

Razlozi.

U pogledu dvajuh predmeta o kojima se još u parnici radi, sad je utvrđeno, da su samostalne gradje, koje se dižu u zračni prostor dvora tuženika i da ima za opstanak ne treba tužiteljčina zida i to tako da i kad bi se srušio tužiteličin zid, one bi dalje postajale.

A i utrdjeno je još, da zahod sastoji samo od tri zida a da mi kao četvrti zid služi zid tužiteljčine kuće, te da se komin nalazi za 18 *cm* ispod strehe tužiteljčina zida, koja se proteže preko zračnog prostora dvora.

Nego je po ovijem utvrđenima riješenje drugog stepena pogriješno u pogledu ovih dvaju predmeta. Jer i ako je istina da kućica (zahod) b narisa nije spojena s tužiteljčinim zidom, tim što ga upotrebljavaju kao četvrti zid svoje kućice, tužiteljica

čija je izključiva vlastina u pogledu dotičnog zida sada pravomoćno priznata, ima pravo da zabrani tu porabu, a pošto se ima smatrati da je ta zabrana sadržana u granicama tužbenog zahtjeva i da se prikazuje samo kao ograničenje ovog zadnjega, valjalo je dovoljiti tužbenom zahtjevu u svom ograničenju kako je sudjeno u gornjem riješenju.

Što se komina tiče, prizivni je stepen udovoljió dotičnom tužbenom zahtjevu samo s toga, što misli, da komin dira u tužiteljičin zračni stup. Nego nepravom. Zračni stup povrh zemljišta pripada vlasniku zemlje a tim prostorom vlasnik može, da slobodno razpolaze. Protegnuće strehe kuće tužiteljice može samo da osnuje poslužje na njenu korist. Da postoji takovo poslužje na korist tužiteljice, koje bi branilo tuženicima da protegnu komin do tužiteljičina zida, toga po spisima nema. Iz toga ishodi, da su revizije obaju stranaka od kojih ona tužiteljice pobija riješenje u pogledu zahoda a ona tuženika u pogledu komina, opravdane te da je valjalo preinačiti riješenje drugog stepena u gornjem smislu.

Mj.

**d) Riješenje spora komu pripada vlastnost grobišta da li
obćini ili crkvi prepada redovitim sudovima.**

Financijska prokura u zastupstvu crkve sv. Martina v Kaštelima ustala je proti općini kaštelanskoj za priznanje prava vlasništva obzidanog grobišta oko crkvice sv. Martina, koje je grobište pokriveno s kat. zem. čest. 112, a uknjiženo je na tuženu obćinu.

Prvi je sud prihvatio tužbu, ali kako nije bio podignut prigovor nedopuštenosti pravnog puta, tako se prvi sud time nije ni bavio.

Tek u prizivu tužena je obćina podigla prigovor nedopuštenosti pravnoga puta, a pošto se na taj prigovor mora uzeti obzir u svako doba, u svakom stepenu i s ureda, prizivni se je sud u S. s njim bavio, ali ga je odbio.

Razlozi.

Predmet parnice jest priznanje prava vlastnosti grobišta zem. čest. 112, knjižene vlastnosti tužene obćine, a zahtevanog od tužiteljice crkve sv. Martina.

To grobište ne može se smatrati ni kao javno dobro, ni kao stvar, koja je oduzeta prometu, već kao stastvni dio patri-moniuma bud tužiteljice, bud tuženice; te riješenje komu pripada vlasćnost ne može da bude izdato sa strane inih vlasti, već kao pitanje skroz privatne naravi, od redovitih sudova, obzirom i na propis §-a 38 št. 2 zakona od 7. svibnja 1874 br. 50 L. D. G.

Za to prigovor nedopuštenosti pravnoga puta podignut od prizivatelja i koji se u svakom stadiumu parnice mora u obzir uzeti, prikazuje se neosnovanim, pak je za to bio odbijen.

Vrhovni je sud sa riješenjem od 3. kolovoza 1906 br. 11.698 to riješenje potvrdio, jer je prigovor nedopuštenosti pravnoga puta bio sasvim oprovrgnut izpravnim obrazloženjem prizivne presude, zašto je dostatno pozvati se na isto i jer se u nazočnoj parnici ne radi o tome, biva li sporno grobište priznato konfesijonalnim ili ne, već samo o tomu, ima li se smatrati valjanim ukniženje vlasćništva, koje je pri osnivanju zemljišt-nika bilo obavljeno na ime občinskog odlomka, koji moli reviziju.

Mj.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. aprila 1907.

— (Kronika društva »Pravnika«.) Na vlogo društva »Prav-nika« je c kr. pravosodno ministrtvo odredilo, da se nakupi IV. zvezek »Pravnikove« zbirke (Civilnopravdni zakoni, uredil dr. Volčič) in sicer 51 izvodov za sodišća v graškem, 20 izvodov pa za sodišća v tržaškem višjesodnem okrožju. — Vstopili so v društvo gospodje: dr. Špiro Peručić, sodni pristav v Voloskem; Andrej Novak, avskultant v Trstu, in dr. Ernst Kalan, odv. kandidat na Dunaju.

— (Osebnе vesti.) Imenovani so: za višjesodnega predsednika v Zadru dvorni svetnik Alojz pl. Benedetti, za dvornega svetnika vrhov-nega sodišća višjesodni svètnik v Zadru Emil Friedl; za deželnosodnega svètnika v Ljubljani namestnik drž. pravdnika Albert vit. Luschan v Ljubljani. — Odvetniško pisarno je otvoril v Gorici dr. Ivan Sket. — V deželno komisijo za agrarske operacije na Kranjskem sta imenovana de-želnosodna svètnika Fr. Andolšek in dr. M. Travner v Ljubljani, prvi za člana, drugi za namestnika.

— (Prvi kongres za varstvo otrok,) ki se je vršil prošli mesec na Dunaju, je podal perspektivo za marsikojšo reformo. Iz znamenitega govora pravosodnega ministra dr. Kleina je posneti, da namerava zakonodavstvo pripustiti tudi ženske k varuštvu, uvesti varuška svetovalstva,boljšati skrb za nezakonske otroke, premeniti sploh rodbinskopravne določbe obč. drž. zakonika v zmislu izdatnejšega varstva otrok, premeniti tudi kazenski zakon za mladino. Le-ta reforma naj bi po mislih ministrstva obsegala razširjenje starostne meje, materialne določbe za varstvo otrok in mladine, preuredbo izvršitve kazni, pogojni odlog kazni, pogojni izpust iz kazni, posebna sodišča za mladino, osiguranje zagovorništvaz mlade obtožence, omejitev javnosti za razprave proti mladim obtožencem, izključenje kontumačnega postopanja. V debati o kazenskem pravu za mladino je poročevalec, višjesodni predsednik dr. Gertscher izrekel se za to, da kaznovanje otrok do 16. leta sploh ni dopustno. — Kongres je bil od raznih stanov dobro obiskan, vendar pa gradiva za varstvo otrok posebnega ni podal. Poglavitno znanstveno vrednost imati obsežni knjigi, ki jih je pred kongresom izdal pripravljalni komité, kojih prva obsega popis vzrokov in prikazni zanemarjanja mladine iz vseh delov Avstrije, druga pa mnenja in odgovore odličnih znanstvenikov in praktikov k vprašanju, ki jih je bilo pretresati na kongresu. V prvi knjigi je sodni tajnik Fr. Milčinski v Ljubljani živo popisal zanemarjanje mladine na Kranjskem.

— (Prva javna ustna razprava) se je vršila ta teden na vrhovnem sodišču po civilnopravnem redu vsled revizije. Dolgo smo čakali, celih devet let! Odvetništvo, zlasti dunajsko, zahteva venomer, naj bi vrhovno sodišče poslužilo se večkrat pravice po §-u 509 civ. pr. r. in odrejalo ustne razprave. Pri tem se rado domneva, da odvetništvo misli le na svoje posebne interese. A kdor stvari objektivno presoja in upošteva, da šele ustne razprave vsled prizivov razjasné pravno stran slučajev in tako pripomorejo do utemeljenejših sodb, pripoznati mora, da bi prav mnogokrat iste koristi pokazale tudi javne ustne razprave na vrhovnem sodišču. Če se dandanes čujejo tožbe, da odločbe našega vrhovnega tribunala niso brez pomislekov, pripisati je to gotovo tudi dejstvu, da se najtežavnejši spori rešujejo le v nejavnih sejah. Sploh je pri najvišem sodišču zbog zastarelega opravnega reda vse preveč tajno in skrivnostno, kar nikakor več ne odgovarja načelom javnosti in neposrednosti, ki morajo biti dobra tudi za najvišjo instanco, če so obligatorna za nižje instance.

— (Priznanje zagrebačkog doktorata u Austriji.) Pod tem naslovom donosi zagrebački »Pokret« od 2./3. 1907 br. 51. slijedeće:

»O nostrifikaciji inozemskih doktorskih diploma u Austriji postoji naredba ministarstva za bogoštovje i nastavu od 6. lipnja 1850. drž. zak. čl. br. 140, u kojoj je određeno, da se nostrifikacija takove diplome imade zatražiti kod profesorskog zbora pravo- i državoslovnog fakulteta kojeg austrijskog sveučilišta. Ako profesorski sbor nostrifikaciju dozvoli bezuvjetno, odločuje o tom sam u svom djelokrugu; ako li joj stavi kakove uvjete,

imade svoju odluku na odobrenje predložiti ministru za bogoštovje i nastavu. —Pozivom na ovu naredbu obratio se je početkom g. 1904. tadanji zagrebački odvjetnik Dr. A. H. na sveučilište u Beču s molbom za nostrifikaciju njegove zagrebačke doktorske diplome stečene jur. god. 1891., na koju molbu primio je sljedeću rješitbu (koju donosimo u hrv. prevodu): Pravo- i državoznanstveni fakultet c. kr. sveučilišta u Beču. Br. 4155. ex 1903/4. Beč, dne 11. srpnja 1904. U riješenju Vašeg podneska od 14. siječnja 1904 i u sporazumku s naredbom c. kr. ministarstva za bogoštovje i nastavu od 20. lipnja 1904. br. 19.399. daje vam se na znanje, da je profesorski zbor pravo- i državoznanstvenog fakulteta u Beču u svojoj sjednici od 9. srpnja 1904. zaključio ustanoviti kao pretpostavu nostrifikaciji vašeg doktorata položenje sudstvenog i državoznanstvenog rigorosa. Ujedno je zbor zaključio, da kod sudstvenog rigorosa ne će zahtjevati iskaz znanja materijalnog kaznenog prava i mjenbenog [prava, i da će kod državoznanstvenog rigorosa ograničiti ispit na opće i austrijsko državno i upravno pravo. Dekan: Spertl v. r. — Nakon što se je kandidat bio podvrgao ovdje propisanim mu ispitima, izdao mu je rektorat bečkog sveučilišta slijedeći dekret: Akademički senat c. kr. sveučilišta u Beču. Br. 3167. ex 1904/5. Beč, dne 22. ožujka 1905. Ovim Vam se obzirom na naredbu ministarstva za bogoštovje i nastavu od 6. lipnja 1850. drž. zak. l. br. 240 § 4. potvrđuje, da se Vašemu na sveučilištu u Zagrebu stečenom juridičkom doktoratu nakon ispunjenja po pravo- i državoznanstvenom fakultetu sveučilišta u Beču naloženih Vam uvjeta priznaje jednako ovlaštenje, što ga imadu diplome ovog fakulteta u Austriji. Rektor c. kr. sveučilišta: Schindler v. r. — I ovim je postignut cilj, da je prva diploma zagrebačkog sveučilišta stekla valjanost u području zemalja zastupanih u carevinskom vijeću.»

— (Dr. Hermenegild Jireček,) vitez s Jamokova, bivši sekcijski načelnik v naučnem ministrstvu, praznuje ta mesec osemdesetletnico svojega rojstva. Monumentalno delo njegovo je tri zvezke obsežno »Slovanske právo v Čechách a na Moravě« (iz l. 1863, odnosno 1864 in 1872). L. 1867. je začel izdavati veliko zbirko pravnih spomenikov čeških: Codex juris bohemicus, razdeljen na dvajset zvezkov. Za češkoslovanškega pravnega zgodopisca je velevažen pripomoček tudi Jirečkov: Právnícký život v Čechách a na Moravě od konca IX. do konca XIX. stoletja (1903). Še pred tremi leti je izdal terminologiški slovník, obsegajoč abecedni pregled pravnega historičnega nazivoslovja v vseh Slovanih.

— (Kazenska pravda proti morilcu milijonarju Mr. Harry Thaw) radi umora milijonarja Stanford White je trajala devet tednov ter je končala s tem, da se je obdolženca izreklo umobolnega vsled paranoje. Ta pravda nam kaže abnormalne razmere pri ameriških sodiščih, ki se najdrastičneje izražajo v stroških pravde.

Obtožbo je zastopal okrožni državni pravnik (District Attórney) Mr. Jerome, ki je imel na razpolaganje enega namestnika, dva asistenta, šest izvedencev ter celo vrsto detektivov.

Razpravo je vodil sodnik Fitzgerald. (Sodniki kakor vsi višji uradniki v Zjedinenih¹ državah so voljeni, ter se rekrutirajo največ iz odvetnikov.) Plača prvega sodnika v New-Jorku znaša 3000 *L* à 24 kron = 84.000 kron na leto. Plača državnega pravdnika 2500 *L* = 60.000 kron. Plača njega namestnika 1500 *L* = 36.000 kron, asistenta 750 *L* = 18.000 kron. Pristojbina zvedencev iz psihijatrije *L* 20 = 480 K na dan. Dočim gre dvanajstero porotnikom le po 8 shillnigov à 1'20 kr. = 9'60 kron, gre detektivom po 12 sh. = 14'40 kron na dan in po toliko tudi pisarniškememu osobju.

Troški sodišča in obtožništva za dva meseca so torej:

Zvedenci	6000 <i>L</i> =	144.000 K
sodnik	600 „ =	14.400 „
pravdnik	400 „ =	9.600 „
namestnik	250 „ =	6.000 „
dva asistenta	250 „ =	6.000 „
porota	250 „ =	6.000 „
pisarna	200 „ =	4.800 „
detektivi	200 „ =	4.800 „
dejanski stroški, sluge etc.	1000 „ =	24.000 „
izdržavanje Mr. Thawa v zaporu	850 „ =	20.400 „
		vsega 240.000 K

Troški zagovorništva:

Glavni zagovornik odvetnik Mr. Delmas po dogovoru 20.000 <i>L</i> v vsakem slučaju, naj manj 40.000 <i>L</i> pa, ako obdolženec otide smrti kazni	960.000 K
njegov namestnik Mr. Gleason, 4000 <i>L</i> = ...	96.000 „
drugi namestnik Mr. Daniel O' Reilly (še jako mlad odvetnik, kateri metodo Mr. Jerome intimno pozna, ki se ga je vsled tega pritegnilo, in ki je močno vplival na izid pravde) 2000 <i>L</i> = ...	48.000 „
trije odvetniki pomočniki (counsel) à 1000 <i>L</i> = ...	72.000 „
enajst izvedencev 10.000 <i>L</i> = ...	240.000 „
detektivi 1000 <i>L</i> = ...	24.000 „
	vsega 1,440.000 K

Sodišče, obtožba in zagovorništvo skupaj torej 70.000 *L* = 1,680.000 K.

»Slovenski Pravnik« izhaja 15. dne vsakega meseca in ga dobivajo člani društva »Pravnika« brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 10 K, za pol leta 5 K.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 26.

Nove pravoslovne knjige v slovenskem jeziku:

IV. zvezek „Pravnikove“ zbirke avstrijskih zakonov:

Civilnopravdni red in sodni pravilnik

z dne 1. avgusta 1895, z uvodnima zakonoma, z drugimi zakoni, ukazi in razpisi civilnopravnega obsega ter odločbami najvišjega sodišča, z dodatki i. t. d. — Uredil in obširno stvarno kazalo po strokovnih izrazih v slovenskem in hrvaškem jeziku dodal **dr. E. Volčič**, c. kr. sodni svetnik v Rudolfovem.

Obseg XII+909 str., cena vez. knjigi 8 K, po pošti 55 h več.

Odvetniška tarifa,

določila o rabi hrvaškega in slovenskega jezika pri sodiščih, sodne pristojbine — s stvarnim kazalom.

Uredil **dr. E. Volčič**.

Obseg 75 str. (20 str. tabel); cena 1 K 80 h.

Obe knjigi se naročati pri drju. Ed. Volčiču ali pri knjigotržcih.

Društvo „Pravnik“ je izdalo tudi še:

Kazenski zakon (I. zvezek zbirke), uredil
dr. Jakob Kavčič. Cena
vezani knjigi 6 K.

Kazenskopravdni red (II. zv. zbirke).
Uredil dr. Jak.
Kavčič. Cena vez. knjigi 5 K 60 h.

Izvršilni red (III. zv. zbirke). Uredil Iv. Pavčnik.
Cena vez. knjigi 7 K.

Te tri knjige se dobivajo pri L. Schwentnerju v Ljubljani.